

ЗАКОНОДАВЧІ ОБМЕЖЕННЯ ПРИ НАДАННІ КОПІЙ АКТІВ РЕВІЗІЙ

У зв'язку з численними надходженнями запитів від фізичних та юридичних осіб щодо надання копій актів, складених за результатами контрольних заходів органами Держфінінспекції України, а також з метою однозначного тлумачення та правильного застосування норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» Держфінінспекція України звернулася до Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації, Державної служби України з питань захисту персональних даних та інших органів виконавчої влади з відповідними листами про надання роз'яснення щодо правомірності таких запитів на отримання саме копій актів ревізій та можливості їх надання Держфінінспекцією України та її територіальними органами, у разі якщо таким громадянам надається інформація із запитуваних питань.

З відповіді Комітету з питань свободи слова та інформації Верховної Ради України (лист від 05.11.2012 № 04-33/15-1433) вбачається таке.

Право на доступ до публічної інформації є конституційним правом людини, передбаченим та гарантованим Конституцією України (стаття 34). Здійснення цього права може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Закріплене Конституцією України право на інформацію громадяни України реалізують, зокрема, керуючись законами України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації».

Так, Закон України «Про інформацію» (стаття 5) визначає право кожного на інформацію (а це в розумінні згаданого закону – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді), що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів.

При цьому відповідно до статті 7 Закону України «Про інформацію» держава гарантує всім суб'єктам інформаційних відносин рівні права і можливості доступу до інформації і ніхто не може обмежувати права особи у виборі форм і джерел одержання інформації, за винятком випадків, передбачених законом.

Доступ до інформації, як це визначено Законом України «Про доступ до публічної інформації» (стаття 5), забезпечується шляхом надання інформації за запитом на інформацію. Під правом на доступ до публічної інформації¹

слід розуміти право будь-якої фізичної чи юридичної особи отримувати безпосередньо від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів владних повноважень інформацію, якою вони володіють, у тому числі інформацію про їхню діяльність та офіційні документи.

Також не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно (п. 5 ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації»).

При цьому, з урахуванням вимог ч. 1 ст. 9 Закону України «Про доступ до публічної інформації», проект акта ревізії суб'єкта господарювання може бути визначений таким, що містить службову інформацію, однак, після його підписання він вже не може вважатися документом, що містить службову інформацію.

Водночас Закон України «Про доступ до публічної інформації» (стаття 6) передбачає право розпорядника обмежувати доступ до інформації відповідно до закону лише при дотриманні сукупності таких вимог:

- виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;
- розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;
- шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні.

Таким чином, як вбачається з вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», доступ можна обмежити саме до інформації, а не до документа, навіть якщо до документа чи іншого матеріального носія інформації застосовано гриф обмеження доступу, то він не поширюється автоматично на всю інформацію, яка в ньому міститься, а лише на інформацію з обмеженим доступом. Та інформація, яка міститься в документі і не є інформацією з обмеженим доступом, надається на запит, а також оприлюднюється, якщо це вимагається законом.

З відповіді Державної служби України з питань захисту персональних даних (лист від 19.11.2012 № 10/5412-12) вбачається таке.

¹Публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена під час виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом. Публічна інформація є відкритою, крім випадків, встановлених законом (стаття 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації»).

Відповідно до статті 32 Конституції України не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Стаття 14 Закону України «Про захист персональних даних» передбачає передачу відомостей про фізичну особу з баз персональних даних за згодою суб'єкта персональних даних.

Поширення персональних даних без згоди суб'єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Порядок доступу до персональних даних третіх осіб визначається умовами згоди суб'єкта персональних даних, наданої володільцю бази персональних даних на обробку цих даних, або відповідно до вимог закону. При цьому сторона, якій передаються персональні дані, повинна попередньо вжити заходів щодо забезпечення вимог Закону України «Про захист персональних даних».

З огляду на викладене та беручи до уваги те, що до інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені відомості про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, Держфінінспекція України при отриманні запитів про надання копій документів, які містять публічну інформацію, чи активів, складених за результатами контрольних заходів, доручає:

1. Забезпечити надання копій документів, які містять публічну інформацію, у т. ч. копій активів ревізій на запити про їх надання з урахуванням такого.

1.1. Якщо запитувана інформація/акт ревізії містить інформацію з обмеженим доступом, яка становить лише його частину, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений.

1.2. При наданні запитуваної інформації/копії акта ревізії, які містять інформацію з обмеженим доступом, слід чітко вказати, в якому місці документа і який обсяг інформації було вилучено, а також підставу обмеження доступу до відповідної частини документа (вид, найменування, номер і дата прийняття акта, відповідно до якого доступ до зазначеної інформації обмежений).

При цьому на паперових документах видалення тексту можна зробити на копії документа шляхом вилучення або ретушування частини, доступ до якої обмежено. Якщо оригінальний документ має електронну форму, потрібно створити його нову версію або надати паперову копію, чітко вказавши на ті частини, які були видалені.

1.3. Документи/акти ревізій, які містять інформацію з обмеженим доступом, мають надаватися, якщо Держфінінспекція чи її територіальний орган правомірно оприлюднив її раніше, а також якщо немає законних підстав для

обмеження в доступі до такої інформації, які існували раніше (стаття 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації»).

1.4. Запитувану інформацію/копію акта ревізії, які містять персональні дані (відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована), надавати з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних» та виходячи з того, що персональні дані, крім знеособлених персональних даних, за режимом доступу є інформацією з обмеженим доступом.

2. Обмежувати доступ до публічної інформації, якщо зазначена інформація віднесена до інформації з обмеженим доступом. Таке обмеження здійснювати відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», виходячи з вимог наказу Держфінінспекції України від 22.11.2011 № 54 «Про затвердження Переліків відомостей, що становлять службову інформацію Держфінінспекції України» та вимог частини другої статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

У разі прийняття рішення про обмеження доступу запитувача до запитуваної інформації необхідно його обґрунтувати.

3. У разі, якщо за результатами розгляду правоохоронним органом переданих йому органами Держфінінспекції України матеріалів ревізії розпочато/триває досудове розслідування, а також коли матеріали таких ревізій долучені до матеріалів досудового розслідування, про що поінформовано відповідний орган Держфінінспекції України, або якщо проводилась позапланова ревізія для забезпечення розслідування під час кримінального провадження, копії активів таких ревізій на запити про їх надання не надаються².

Натомість, якщо особа, яка звернулася із запитом є стороною кримінального провадження (потерпілий, підозрюваний, обвинувачений чи їх представник/захисник), вона повинна бути повідомлена про її право звернутися до слідчого. Кримінальний процесуальний кодекс України передбачає право підозрюваного, обвинуваченого (їх захисників) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування та вимагати відкриття матеріалів згідно зі ст. 290 цього Кодексу, а потерпілого (його захисника) – ознайомлюватися з матеріалами, які безпосередньо стосуються вчиненого щодо нього кримінального правопорушення, у тому числі після відкриття матеріалів згідно зі ст. 290 цього Кодексу, а також ознайомлюватися з матеріалами кримінального провадження, які безпосередньо стосуються вчиненого щодо нього кримінального правопорушення, у випадку закриття цього провадження.

Також звертаємо увагу, що порушення законодавства про інформацію тягне за собою дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законами України.

Перший заступник Голови

В.В. Костюшко

²Стаття 222 Кримінального процесуального кодексу України

1. Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.
2. У необхідних випадках слідчий, прокурор попереджає осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування, у зв'язку з участю в ньому про їх обов'язок не розголошувати такі відомості без його дозволу. Незаконне розголошення відомостей досудового розслідування тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену законом.